



Arbonès, un recull de cartes amb aquest traductor barceloní que va anar a viure a l'Argentina cap als anys cinquanta. Em fa por que sigui una mica plom.»

–Per què?

–«Sovint acabàvem parlant de les mateixes coses: d'escriure i d'escriure en català, de les novetats que es publicaven... Ens vam conèixer perquè es va presentar al premi Joan Santamaria i jo era del jurat. Em va agradar molt, però no va guanyar. Quan vaig saber que vivia a l'Argentina, vaig escriure-li una carta. Així va començar la nostra relació.»

–Jordi Arbonès també es va escriure amb Manuel de Pedrolo.

–«Jo l'anava a veure sovint, en Pedrolo. Els meus pares vivien a prop seu, era molt jove, l'anava a veure alguns diumenges a la tarda, que era quan escrivia. Conversàvem, li ensenyava contes meus i em deixava llibres. Segur que li fotia una mica la punyeta.»

–Com el va conèixer?

–«Un Sant Jordi de fa molts anys, vaig anar a la Llibreria Catalònia, encara no es deia la Casa del Libro. El dia del llibre no era com ara. Hi havia en Pedrolo, en Josep Maria Espinàs i la Maria Aurèlia Capmany sols, parlant en un racó. No tenien ningú que els demanés per signar cap llibre. Al'altre cantó, en canvi, hi havia en Tomás Salvador, en Gironella... amb una cua de lectors al davant. Vaig pensar: 'L'any vinent això canviarà.' Vaig anar-hi amb un maletí ple de llibres de tots tres. En Pedrolo em va atendre molt amablement. 'Escrius? Vine'm a veure', em va dir. L'endemà ja hi era. Més tard, em va fer el pròleg de *Solucions provisionals*, la novel·la amb què vaig guanyar el premi Víctor Català l'any 1965.»

–Vostè sempre ha dit que li agradava en Pedrolo. Ara, però, no està gens de moda.

–«Sí, sí. M'agradava. Hauria de rellegir-lo, però. El més fumut és que de tot el que va escriure està

«Jo l'anava a veure sovint, en Pedrolo, conversàvem i m'ensenyava llibres»

«Escrivia per a adults, però després em van proposar escriure per a 'Cavall Fort'»

«Durant anys els escriptors de literatura infantil érem pocs»

«Treballava a La Caixa i tenia un sou segur, i a les tardes escrivia»

quedant només el *Mecanoscrit del segon origen*, que el va fer com un divertiment i que no li agradava.»

–Doncs, què li agradava?

–«El cicle d'*El temps obert*, que era molt ambiciós, potser massa: onze llibres a partir de la Guerra Civil, amb totes les situacions. Era impossible el que hi volia fer. Tenia com a antecedent *El millor novel·lista del món*, un conte seu protagonitzat per un escriptor boig que prova de fer aquest cicle i a qui acaben tancant al manicomí. Encomana la bogeria a tothom, metges inclosos. Tots acaben fent la mateixa novel·la a partir de situacions diferents.»

–Potser li passava una mica el mateix que a vostè, que era massa prolífic.

–«Home! Ho era molt més que jo. Cosa que no vol dir que Pedrolo no tingués sentit crític, Mirasi en tenia que, quan va desaparèixer la censura, va estripar tres novel·les inèdites que hauria pogut publicar. En parlo a *Viure amb els ulls*. Jo, en tot cas, de novel·les per a nois i noies sí que n'he fet moltes, algunes molt primetes. Per a adults, no tantes. De fet, vaig començar escrivint per a adults, el que va passar és que, quan encara no havia fet gaire res, en Josep Tremoleda ens va convocar a uns quants escriptors al Centre Lleidatà de Barcelona. Érem l'Estanislau Torres, en Carles Macià i em sembla que en Sala-Cornadó. Ens va dir que volien fer el *Cavall Fort* i que a les planes centrals hi posarien un conte. Necessitaven gent que escrivís contes per a nois i noies. M'hi vaig apuntar. No tenia ni idea de com ho havia de fer.»

–Hi havia hagut el *Patufet*.

–«Va morir amb les bombes del 1938. En el *Patufet* tot acaba bé, era allò dels bons i els dolents, una mica ensucrat. El *Cavall Fort*, en canvi, neix a l'època del realisme social. Ho teníem present. Durant uns anys, d'escriptors que féssim literatura infantil n'érem pocs: en Francesc Vallverdú, que em sembla que

va ser el pioner, en Sebastià Sorribas, que va fer *El zoo d'en Pitus*, l'Emili Teixidor... En els primers cinquanta números, vaig publicar 23 contes, cinc dels quals en els cinc primers. Sovint, treia les idees de les notícies dels diaris, És el que va passar amb *El maquinista de Cotaintin*, el primer conte que hi vaig publicar. Era l'any 1961, les màquines de tren encara anaven amb carbó. Resulta que va saltar una guspira i que la roba del maquinista es va començar a cremar. Però, abans d'apagar el foc que el cremava, aquest home va frenar el tren perquè va pensar primer en els passatgers. Era una notícia exemplar.»

–Sempre defensaven una mena d'actitud ètica en els contes.

–«Sí, això evidentment. El nostre lema de *Cavall Fort* era 'Una prova d'amor i de respecte envers els nois i les noies que l'han de llegir'. He mantingut aquesta mateixa actitud en tots els llibres de nois i noies. Hi poden aparèixer individus bandarres o menyspreables, però generalment no acaben bé. En els llibres d'adults, en canvi, faig més aviat al contrari, deixo anar els dimonis, tal com dic, provo d'explicar les coses com les veig. Però als nanos no els pots dir que tot és una merda, també explico les coses com les veig, però miro de no ser depriment. I he evitat un suïcidi literari gràcies a aquesta manera de fer.»

–Expliqui, expliqui.

–«Francesc Miralles estava escrivint un llibre per a nois i noies que es titula *Un haiku per a l'Àfrica*. Va llegir una entrevista que em feien en què deia que en els llibres de nois i noies s'hi valia tot menys induir a la desesperació. Estava decidit que el seu personatge, l'Àfrica, se suïcides. Quan va llegir-ho, va decidir canviar el final.»

–Joan Sales també mantenia una actitud ètica i també canviava llibres.

–«El vaig conèixer bastant. Justament li vaig portar *El carreró*